

Sisekaitseakadeemia
Finantskolledž

Julia Dimitrijeva

POSTI- JA KULLERSAADETISTE SUHTES
ERINEVATE TOLLIEESKIRJADE KEHTESTAMISE
PROBLEEMID
Lõputöö

Juhendaja:
Eve-Ly Kübard,
MA
Kaasjuhendaja:
Uno Silberg, PhD

Tallinn 2009

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Finantskolledž	Aprill, 2009
Töö pealkiri: Posti- ja kullersaadetiste suhtes erinevate tollieeskirjade kehtestamise probleemid	
Töö autor: Julia Dimitrijeva	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
<p>Lõputöö on 39 leheküljel, töö põhiosa on 37 lehekülge. Töös kasutatakse kahte joonist. Lisades on välja toodud autori poolt läbiviidud intervjuude küsimused ning Eesti Posti näidiskiri. Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ja töö võõrkeelne kokkuvõte on ingliskeelne.</p> <p>Lõputöö uurimisobjektiks on posti- ja kullersaadetistele kehtestatud tollieeskirjad ning järelevalve teostamine nimetatud saadetistele.</p> <p>Töö eesmärgiks on analüüsida tollieeskirjade regulatsiooni muutmise vajadust posti- ja kullersaadetistele kehtestatud regulatsiooni osas. Töös kasutatakse analüütilist ja empiirilist uurimismeetodit. Lõputöö kirjutamisel on kasutatud andmekogumismeetodina õigusaktide ning juhendite analüüsimist ja intervjuude läbiviimist.</p> <p>Autor jõuab töös järeldusele, et saadetiste suhtes erinevate tollieeskirjade kehtestamine ei ole põhjendatud. Seda põhjusel, et tegemist on sarnase teenuse osutajatega. Töö autori hinnangul tuleks pigem karmistada postisaadetistele järelevalve teostamise korda, kuna postipakkidest leitakse keelatud kaupu märkimisväärselt rohkem kui kullerpakkidest. Saadetiste maksustamise osas tuleks erisused kaotada.</p>	
Võtmesõnad: postisaadetus, kullersaadetus, Eesti Post, kuller, tollijärelevalve, saadetiste maksustamine, tollieeskirjad, tollieeskirjade rikkumised	
Keywords: post, postal traffic, private carrier, customs surveillance, tax assessment of consignments, customs regulations, violations of customs regulations	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Uno Silberg	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Eve-Ly Kübard	Allkiri:
Kaasjuhendaja: Uno Silberg	Allkiri:

SISUKORD

ANNOTATSIOON	2
SISSEJUHATUS.....	4
1. TOLLIEESKIRJAD POSTI- JA KULLERSAADETISTELE	6
1.1. Ülevaade posti- ja kullersaadetistele kehtestatud eeskirjadest	6
1.2. Posti- ja kullersaadetiste maksustamise erisused	13
2. MAKSU- JA TOLLIAMETI JÄRELEVALVE TEGEVUS	18
2.1. Järelevalve teostamise kord posti- ja kullersaadetistele	18
2.2. Posti- ja kullersaadetistega seotud rikkumised.....	24
KOKKUVÕTE.....	31
SUMMARY	33
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	34
LISA 1. Intervjuude küsimused	38
LISA 2. Eesti Posti näidiskiri.....	39

SISSEJUHATUS

Postisaadetistele ja kullersaadetistele kehtivad erinevad tollieeskirjad. Avaliku (Eesti Post) ja erasektori ettevõtjaid (kullerteenuse osutajaid) koheldakse teistsuguselt nii tollinduse kui maksustamise valdkonnast, kuigi nimetatud teenuse osutajad tegelevad sarnaste ülesannete täitmisega. Järelevalve osas teostatakse postisaadetistele väiksemat kontrolli, kullersaadetiste puhul on kontroll aga põhjalikum. Risk, et tollieeskirju rikutakse, on mõlema saadetise puhul sama suur.

Antud lõputöö eesmärgiks on analüüsida tollieeskirjade regulatsiooni muutmise vajadust posti- ja kullersaadetistele kehtestatud regulatsiooni osas. Töö eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised uurimisülesanded:

1. ülevaate andmine posti- ja kullersaadetistele kehtestatud tollieeskirjadest;
2. ülevaate andmine järelevalve teostamisest nimetatud saadetistele;
3. posti- ja kullersaadetistega seotud tollieeskirjade rikkumiste analüüsimine.

Lõputöö hüpotees on, et: postisaadetistele ja kullersaadetistele kehtestatud tollieeskirjade regulatsioon vajaks muutmist. Mõlema saadetise puhul on risk, et Eestisse tuuakse keelatud kaupa või saadetis deklareeritakse valesti, samasugune. Seega saadetiste suhtes erinevate tollieeskirjade kehtestamine ei ole põhjendatud.

Töös kasutatakse analüütilist ja empiirilist uurimismeetodit. Võrreldakse saadetistele kehtestatud tolliregulatsiooni ning tuuakse välja peamised erinevused. Töö autor viib läbi intervjuud, milles uurib järelevalve tegevust posti- ja kullersaadetiste kontrollimisel. Samuti uurib autor intervjuu käigus märkimisväärsemaid salakauba posti- ja kullersaadetistega toimetamise juhtumeid.

Töö koosneb kahest osast. Esimeses osas antakse ülevaade tollieeskirjadest posti- ja kullersaadetistele ning uuritakse saadetiste maksustamist. Teises osas kirjeldatakse järelevalve teostamise korda ning uuritakse rikkumiste statistikat.

Töö koostamisel kasutatakse Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu õigusakte, Maksu- ja Tolliameti juhendeid, erialast kirjandust ja autori poolt läbiviidavaid intervjuusid. Oluline osa töö koostamisel kasutatud allikatest on materjalil ja teabel, mis asuvad Maksu- ja Tolliameti koduleheküljel ja intranetis.

1. TOLLIEESKIRJAD POSTI- JA KULLERSAADETISTELE

1.1. Ülevaade posti- ja kullersaadetistele kehtestatud eeskirjadest

Tollieeskirjad koosnevad ühenduse tolliseadustikust ja ühenduse tasandil või siseriiklikult nende eeskirjade rakendamiseks vastuvõetud sätetest. Ühenduse tolliseadustikku kohaldatakse, ilma et see piiraks teistes valdkondades ettenähtud erinormide kohaldamist, ühenduse ja kolmandate riikide vahelise kaubanduse suhtes ning Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingus, Euroopa Majandusühenduse asutamislepingus ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingus hõlmatud kaupade suhtes¹.

Vastavalt postiseaduse¹ §-le 4 on postisaadetisteks kirisaadetis, postipakk ja perioodiline väljaanne. Kirisaadetis on postiteenuse osutajale edastamiseks üleantud adresseeritud ning nõuetekohaselt pakitud ese või esemed. Kirisaadetis on näiteks kiri, trükis ja pisipakk. Postipakk on postiteenuse osutajale edastamiseks üleantud adresseeritud ning nõuetekohaselt pakitud ese või esemed. Perioodiline väljaanne on saatjalt tellitav ja tema poolt postiteenuse osutajale perioodiliselt, sagedusega vähemalt üks kord kvartalis edastamiseks üleantav adresseeritud trükis. Kullerpostisaadetisena edastatakse kirisaadetis ja postipakk, mis väljastatakse saajale või tema esindajale allkirja vastu või muu isikusamasuse tuvastamist võimaldava tunnuse alusel.

Tolliseaduse § 43 lg 1 mõistes ei hõlma rahvusvaheline postisaadetis kullerposti saadetist postiseaduse¹ tähenduses. Vastavalt Vabariigi Valituse määruse nr 154, millega kehtestatakse rahvusvahelisele postisaadetisele tollikäitlusviisi määramiseks vajalike tolliformaalsuste teostamise kord, §-le 2 on rahvusvahelisteks postisaadetisteks kirikorrespondentssaadetised, sh pisipakid ja trükistega M-kotid ning postipakid vastavalt ülemaailmsele postikonventsioonile, välja arvatud kullerpostisaadetised. Seega

¹ EÜ Nõukogu määrus (EMÜ) nr 2913/92, 12. oktoober 1992, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik. EÜT L 302

rahvusvaheline postisaadetis on Eesti Vabariigist välisriikidesse saadetav ja välisriikidest Eesti Vabariiki saabuv postisaadetis².

Kullerpostisaadetised ja ekspress-saadetised on EMS-Datapost saadetised ja erinevate kullerfirmade poolt edastatavad saadetised, mis toimetatakse kulleri poolt kiirel ja usaldusväärsel viisil kaubasaajale ning väljastatakse kaubasaajale allkirja vastu³.

Tolliseaduse § 48 lg 2 kohaselt tuleb esitada ühendusevälisest riigist saabuva postisaadetise kohta tollideklaratsioon. Tollideklaratsiooni esitamise kohustus tekib, kui esineb vähemalt üks alljärgnevatest tingimustest:

1. Postisaadetise väärtus on üle 150 euro (k.a kingitused). Nõukogu määruse nr 918/83 artikkel 27 sätestab, et imporditollimaksuvabalt võib importida mis tahes väikese väärtusega kaubast koosnevaid saadetisi, mis saadetakse kolmandast riigist otse ühenduses asuvalle kaubasaajale ning mille tegelik koguväärtus ei ületa eelpoolnimetatud summat.
2. Postisaadetis sisaldab kaupa või isiklikke asju, mille sisseveol on kehtestatud piirang. Selline kohustus tuleneb tolliseaduse § 37 lg-st 5.
3. Postisaadetise kogus ületab 1000 kilogrammi. Statistiline lävi, 1000 kilogrammi, tuleneb Euroopa Komisjoni määruse nr 1917/2000 artiklist 3. Tollideklaratsiooni esitamise vajadust põhjendatakse väliskaubandusstatistika koostamiseks vajalike andmete kogumisega.

Välisriigist saadetud postisaadetisi saab deklareerida postiasutuses, mis on märgitud postisaadetise teatisele. Postiteenuse osutaja vormistab tollideklaratsiooni isiku eest. Postiasutuses tuleb tasuda tollideklaratsiooni vormistamise teenustasu postiasutusele ja maksta impordimaksud. Seejärel väljastatakse postisaadetis isikule. Samuti saab postisaadetist deklareerida lähimas tolliasutuses. Tolliseaduse §37 lg 6 kohaselt võib füüsiline isik tolliasutuses tollideklaratsiooni asemel esitada reisijadeklaratsiooni kui postisaadetise väärtus on kuni 1000 eurot ja kogus jääb alla 1000 kilogrammi.

² Eesti Post. AS Eesti Post Universaalse postiteenuse tüüptingimused.
http://www.post.ee/failid/UPT_TT_01042008.pdf 25.02.2009

³ Maksu- ja Tolliameti juhendkiri "Väikese väärtusega ja mittekaubanduslikud saadetised"

Deklaratsiooni on võimalik ka esitada veebikeskkonnas e-maksuamet/e-toll. Tolle poolt kinnitatud deklaratsiooni ja postiteatise alusel väljastatakse postisaadetis⁴.

Postisaadetiste tollivormistuse jaoks ei ole tollil vajalikke andmeid piisavalt. Hetkel kehtivate tollieeskirjade kohaselt ei ole postiteenuse osutajal kohustust edastada tollile piisavalt informatsiooni tollivormistuse teostamiseks. Sellise kohustuse puudumine on loonud olukorra, kus postisaadetisi deklareeritakse suuliselt, mis tähendab, et toll peab tuvastama puuduva informatsiooni. Selle tulemusel postiteenuse osutajate halduskulud on väiksemad ja see annab neile põhjendamatu konkurentsieelise võrreldes teiste vedajatega. Samuti kasutatakse ebamõistlikult palju tollikontrolli ressursse⁵.

On täheldatud, et teatud lennujaamad on loonud soodsad tingimused kullerteenuse osutajatele, eesmärgiga kindlustada kaupade kiirem tollimine. Ühes liikmesriigis tuvastas Euroopa Kontrollikoda, et kauba puhul, mis olid deklareeritud kui “kõrge väärtusega kaup” (maksumus ületab 22 eurot) oli üleandmistähtaeg kuni 11 päeva pärast kauba väljaviimist laost. Seega kaubad said väljuda laost vajalike dokumentideta ja kontrollita. Madala väärtusega kaubad omavad riski, kuna tollimakse neilt ei maksta⁶.

Posti- ja kullersaadetistes on lubatud saata teistesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse mitteärilisel eesmärgil Eestis vabasse ringlusse lubatud aktsiisikaupu (alkoholi ja tubakatooteid). Ilma maksumärkideta või teiste riikide maksumärkidega aktsiisikaupade saatmine Eestist on keelatud ning eraisikult eraisikule on lubatud kaupa saata ainult mittekaubanduslikus koguses. Saadetise saajal tekib kohustus tasuda sihtriigis kehtiv aktsiisimaks. Teise Euroopa Liidu liikmesriigi ettevõtjalt (müüjalt) aktsiisikauba tellimisel tuleks kontrollida, kas sellel ettevõtjal on Eestis maksuesindaja, kes on kohustatud tasuma aktsiisi Eestis kehtivate aktsiisimäärade järgi. Maksuesindaja puudumisel on müüja (Euroopa Liidu ettevõtja) jätnud oma kohustused täitmata ja tellitud aktsiisikaupa maale ei lubata⁷.

⁴ Maksu- ja Tolliamet. Rahvusvaheliste postisaadetiste tolliformaalsused. <http://www.emta.ee/?id=3770> 28.12.2008

⁵ European Commission. 2003. Postal consignments and consignments dispatched through private carriers: review of issues at stake. [Working document]

⁶ Samas

⁷ Maksu- ja Tolliamet. Info postisaadetistes ja kullersaadetistes saadetavate kaupade kohta. <http://www.emta.ee/index.php?id=22288> 03.02.2009

Kolmandatest riikidest eraisikult eraisikule on lubatud posti- ja kullersaadetistes saata aktsiisivabalt alkoholi ja tubakatooteid juhul, kui nimetatud kaupu saadab ühendusevälises riigis elav füüsiline isik vähemalt 18 aasta vanusele füüsilisele isikule Eestis. Tingimusteks on ka, et alkoholi ja tubakatooteid saadetakse juhuti ning kasutatakse mitteärilisel eesmärgil. Saadetav alkohol peab olema ühes müügi pakendis, v.a siis, kui imporditakse 2 liitrit veini. Saadetise väärtus ei tohi ületada 704 krooni ning saadetise eest ei tohi saatja nõuda saajalt tasu⁸.

Aktsiisivabalt on füüsilisel isikul lubatud importida õlut ja kääritatud jooki ja õllest ja kääritatud joogist erinevat alkoholi. Õllest ja kääritatud joogist erinevat alkoholi ei või aktsiisivabalt importida rohkem kui:

1. üks liiter alkoholi, mille etanoolisisaldus on üle 22 mahuprotsendi;
2. üks liiter alkoholi, mille etanoolisisaldus on kuni 22 mahuprotsenti;
3. või kaks liitrit veini, v.a vahutavat veini⁹.

Füüsilisel isikul on lubatud posti- ja kullersaadetistes aktsiisivabalt importida tubakatooteid mitte rohkem kui 50 sigaretti, 25 sigarillot, 10 sigarit, 50 grammi suitsetamistubakat või 50 grammi närimistubakat. Üle aktsiisivaba koguselise piirmäära aktsiisikaubad (tubakatooted ja alkohol) maksustatakse aktsiisimaksuga, kuid tubakatooteid ei tohi importida rohkem kui 800 sigaretti või 400 sigarillot või 200 sigarit või üks kilogramm suitsetamistubakat või üks kilogramm närimistubakat ning alkoholi on lubatud nimetatud saadetistes saata järgmiste kogusteni: vahetoodet 20 liitrit, veini 90 liitrit, õlut 110 liitrit ja muud alkoholi 10 liitrit. Kolmandate riikide ettevõtjatelt (müüjalt) tellitud aktsiisikaupu maale ei lubata, kuna need ei ole nõuete kohaselt märgistatud¹⁰.

Ravimite tellimisel ja saatmisel kolmandatest riikidest ja Euroopa Liidu liikmesriikidest kehtivad samad nõudmised. Vastavalt Sotsiaalministri 18. veebruari 2005. a määruse nr 31 § 8 lg-le 6 võib ravimite postiga saatmine välismaale või Eestisse toimuda ainult füüsilise isiku poolt füüsilisele isikule. Nimetatud määruse kohaselt on ravimite

⁸ Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus¹. RT I 2007, 45, 319

⁹ Sama

¹⁰ Maksu- ja Tolliamet. Info postisaadetistes ja kullersaadetistes saadetavate kaupade kohta. <http://www.emta.ee/index.php?id=22288> 03.02.2009

postimüük ja interneti teel tellitud ravimite kättetoimetamine posti teel või kullerposti teenusega keelatud.

Eraisikul on eraisikule lubatud saata viis avamata jaemüügiravimi pakendit (kokku viis originaali, kui tooteid on mitu). Saadetavad ravimid peavad olema tootja originaalpakendis. Kui aga eraisik soovib saata teisele eraisikule rohkem kui viis jaemüügiravimi pakendit, peab ta selleks Ravimiametilt taotlema ravimite sisseveoloa. Psühhotroopsete- ja narkootiliste ainete või ravimite saatmine posti teel või kullerpostiga on keelatud. Taimed ja taimsed segud, mis on hallutsinogeensed või tekitavad eufooriat, võrdsustatakse ravimitega, sest nende koostisse kuuluvad taimed on A- või AR-rühma ravimtaimed. Mitte ravimiks (nt toidulisandiks) määratletud toodete saatmisel piirangud puuduvad¹¹.

Vastavalt Euroopa Nõukogu määrusele nr 339/93, kolmandatest riikidest imporditud toodete tooteohutuse eeskirjade vastavuse kontrolli kohta, ei lubata kaupa vabasse ringlusse, kui leitakse, et toode on ohtlik või sellel puudub nõuetekohane saatedokument või märgistus. Juhul kui toll leiab impordiks vabasse ringlusse deklareeritud kaupade kontrollimisel, et tootel või tootepartiil on teatavaid omadusi, mis annavad alust tõsiseks kartuseks, et need võivad normaalsetes ja tõenäolistes oludes kasutamisel kujutada tõsist ja otsest ohtu tervisele ja ohutusele, peatab ta vastava toote või tootepartii impordi vabasse ringlusse ja teatab sellest viivitamata turuseire eest vastutavale riigiasutusele. Samuti peatatakse import vabasse ringlusse juhul, kui tootel või tootepartiil puudub saatedokument või märgistus, mis vastaks ühenduse või riigisisesele tooteohutuse eeskirjadele, mida kohaldatakse liikmesriigis, kus taotletakse luba toote impordiks vabasse ringlusse.

Alates 1. juulist 2009 hakkavad kehtima ühenduse tolliseadustiku (Nõukogu määrus nr 684/2005) rakendussätete (Komisjoni määrus 1875/2006) muudatused, millega parandatakse ühendusse sisenenvate või sealt väljuvate kaupade turvalisust. Komisjoni määruse nr 1875/2006 artikli 184d kohaselt viiakse läbi asjakohane riskianalüüs pärast sisenemise ülddeklaratsioonis sisalduva teabe saamist, enne kauba jõudmist ühenduse tolliterritooriumile. Seda eelkõige turvalisuse ja julgeoleku eesmärgil. Sama määruse

¹¹ Maksu- ja Tolliamet. Info postisaadetistes ja kullersaadetistes saadetavate kaupade kohta. <http://www.emta.ee/index.php?id=22288> 03.02.2009

artikli 181c punkti d järgi ei ole kaubasaadetistel, mis liiguvad Ülemaailmse Postiliidu eeskirjade kohaselt, sisenemise ülddeklaratsiooni esitamise kohustust. Kullersaadetised sisenemise ülddeklaratsiooni esitamisest vabastatud ei ole.

Komisjoni määruse nr 1875/2006 sissejuhatava punkti 1 kohaselt on üheks turvalisuse tagamise meetmeks elektrooniline teabevahetus tolliasutuste vahel. Punkt 2 täpsustab, et selliste meetmete tõhusa ja viivitamatu rakendamise tagamiseks on tarvis, et kõnealune tolliasutuste vaheline teabevahetus toimuks infotehnoloogia ja arvutivõrkude abil, kasutades kokkulepitud standardeid ja ühiseid andmekogumeid. Selleks, et tolliasutused saaksid teha tõhusat riskianalüüsi, on vajalik, et saabumis- ja väljumiseelne teave esitataks elektrooniliselt. Paberkandjal esitatud deklaratsioone ja teatiseid tohiks lubada ainult teatavatel erandjuhtudel.

Vastavalt Eesti Vabariigi postiseaduse¹ § 25 lg-le 1 on järgnevate esemete postisaadetisena edastamine keelatud:

1. pisar- ja närvigaasi ballooniid;
2. lõhkevad ja kergesti süttivaid ained;
3. mürgised ja radioaktiivsed ained;
4. bioloogilised nakkusohtlikud ained;
5. narkootilised ja teised psühhotroopsed ained;
6. happed;
7. kiiresti riknevad toiduained;
8. elusloomad, v.a siidiussid, mesilased ja kaanid;
9. mürgised taimed;
10. esemed, mis oma omaduste tõttu või pakendiga võivad ohustada postisaadetise saajat ja postitöötajaid või rikkuda teisi postisaadetisi;
11. sündsusetud ja kõlblusvastase sisuga trükised ja esemed;
12. raha;
13. esemed, mille sissevedu on keelatud või piiratud edastamise sihtriigi õigusaktidega;
14. esemed, mille sisse- või väljaveo keeld või piirang on sätestatud teiste õigusaktidega.

Kullersaadetisena on keelatud edastada kaupu, mida on nimetatud ICAO (Rahvusvaheline Tsiviilennunduse Organisatsioon) tehnilises juhendis, IATA (Rahvusvaheline Õhustranspordi Assotsiatsioon) ohtlike kaupade eeskirjades, rahvusvahelise mereorganisatsiooni ohtlike kaupade koodeksis (IMDG), ohtlike kaupade rahvusvahelise maanteeveo Euroopa lepingu eeskirjades (ADR) või teistes siseriiklikes või rahvusvahelistes eeskirjades, millega reguleeritakse ohtlike kaupade vedu¹².

Kullerfirmad ei vea eriti väärtuslikke kaubaartikleid, sh kunstiteoseid, antiikesemeid, kalliskive, kulda jne. Samuti ei tegele kullerteenuse pakkujad kaupadega, millel on omadus kiiresti rikneda. Ka ei ole võimalik kullerpakiga saata elusloomi, relvi, plahvatusohtlikke aineid jm¹³. Sarnaselt postisaadetistega ei ole ka kullersaadetisena lubatud saata kaupa, mis võivad ohustada kullerteenuse osutaja töötajaid, agente ja alltöövõtjaid või transpordivahendeid. Samuti ei ole lubatud saata kaupu, mis määrivad, värvivad või muul viisil kahjustavad teisi kaupu või seadmeid¹⁴.

Postisaadetistele, mille kohta ei ole vaja esitada kirjalikku tollideklaratsiooni, on deklarandiks postiteenuse osutaja (Eesti Post). Postiteenuse osutaja võib tolliformaalsusi postile teostada esitades tollideklaratsiooni tolliagenduurina vastavalt posti saajaga sõlmitud lepingule või täites tollideklaratsiooni, millel on deklarandiks posti saaja¹⁵. Postiadministratsioonid, kes on volitatud korraldama kliendi nimel saadetise tollivormistuse, võivad võtta kliendilt tollivormistustasu tegelike kulude järgi. Postiadministratsioonid ei võta endale vastutust mis tahes vormis esitatud tollideklaratsioonide eest ega otsuste eest, mis toll on teinud tollikontrolliks esitatud saadetiste läbivaatamise käigus¹⁶.

Kui saatja on loobunud postipakist, mida ei ole olnud võimalik adressaadile väljastada, toimib sihtriigi postiadministratsioon postipakiga vastavalt oma riigi seadustele. Ei

¹² TNT. Kaubavedude tingimused.

http://www.tnt.com/express/et_ee/site/home/support/Kaubavedude_tingimused.html 12.02.2009

¹³ DHL. Veotingimused Road Express

http://www.dhl.ee/publish/ee/ee/information/customer/legal/t_c/Road_Express_Veotingimused.high.html 12.02.2009

¹⁴ UPS Estonia. Keelatud artiklite eksport. http://www.ups-estonia.com/?url_lang=N&p=310&m=353 12.02.2009

¹⁵ Rahvusvahelisele postisaadetisele tollikäitlusviisi määramiseks vajalike tolliformaalsuste teostamise kord. RT I 2005, 41, 315

¹⁶ Ülemaailmse postiliidu kongresside lõppaktide ratifitseerimise seadus. RT II 2001, 32, 162

saatja ega ükski muu postiaadministratsioon ole kohustatud kandma mingeid postitasusid, tollimakse ega muid tasusid, mida võidakse seoses postipakiga nõuda¹⁷.

Kullersaadetise deklareerimiseks on mitmeid võimalusi. Paki saaja võib pöörduda Maksu- ja Tolliametisse või kasutada e-tolli teenust reisija- või tollideklaratsiooni esitamiseks. Saadetise võib deklareerida ka kullerteenuse osutaja või mõni muu deklarandi teenust osutav ettevõtte¹⁸.

Keelatud kaubad (intellektuaalset omandit rikkuvad kaubad, strateegilised kaubad, narkootikumid, aktsiisiga maksustatavad kaubad), mida saadetakse kullersaadetises, konfiskeeritakse. Saadetised saadetakse tagasi, kui saaja on nõus tasuma tagasi saatmise tasu. Vastasel korral kaup hävitatakse¹⁹.

Posti- ja kullersaadetistele on kehtestatud sarnased eeskirjad keeldude ja piirangute osas. Erinevad on kaupade turvalisust puudutavad sätted: kaubasaadetistel, mis liiguvad Ülemaailmse Postiliidu eeskirjade kohaselt, sisenemise ülddeklaratsiooni esitamise kohustus puudub; kullersaadetised sisenemise ülddeklaratsiooni esitamisest vabastatud ei ole. Mõlema saadetise puhul on kauba deklareerimiseks sarnased võimalused.

1.2. Posti- ja kullersaadetiste maksustamise erisused

Importitollimaksuvabalt võib importida kolmanda riigi üksikisikult ühenduse tolliterritooriumil elavale üksikisikule saadetavas kaubasaadetises sisalduvat kaupa, tingimusel et selline import ei ole kaubanduslikku laadi. Mittekaubanduslikku laadi on imporditud kaubasaadetis juhul, kui:

1. see saadetakse juhuti;
2. saadetis sisaldab üksnes kaubasaaja või tema perekonna isiklikuks kasutamiseks ettenähtud kaupa, mille laad ega kogus ei viita kaubanduslikule eesmärgile;
3. kaubasaadetis saadetakse kaubasaajale tasuta²⁰.

¹⁷ Ülemaailmse postiliidu kongresside lõppaktide ratifitseerimise seadus. RT II 2001, 32, 162

¹⁸ Kaljas, K. Kullersaadetistele järelevalve teostamine. Autori üleskirjutis. Tallinn

¹⁹ Samas

²⁰ EÜ Nõukogu määrus (EMÜ) 918/83, 28. märts 1983, millega kehtestatakse ühenduse tollimaksuvabastuse süsteem. EÜT L 105

Antud maksuvabastus ei kehti Helgolandil saarelt saadetavates kaubasaadetistes sisalduva kauba suhtes. Maksuvabastust kohaldatakse kuni väärtuseni 45 eurot ühe saadetise kohta. Kui mitme eseme koguväärtus ühe kaubasaadetise kohta ületab eelnevalt osutatud summa, kohaldatakse maksuvabastust selle summa ulatuses selliste esemete suhtes, mille suhtes kohaldataks maksuvabastust eraldi importimise korral, eeldades et üksikeseme väärtust ei saa jagada²¹. Nõukogu määruse nr 918/83 artikkel 27, milles on ettenähtud 150 euro suurune maksuvabastus, sarnast saadetise jagamist kasutada ei luba. Seega kui saadeti sisaldab mitut kaupa, kuid summa ületab 150 eurot, tuleb tollimaks tasuda saadetise koguväärtuselt.

Komisjoni määruse nr 1031/2008 II jao punkti D kohaselt on lubatud maksustada ühelt üksikisikult teisele üksikisikule saadetavaid kaubasaadeti ühtse 2,5% *ad valorem* tollimaksumääraga. Ühtse tollimaksumäära kohaldamise tingimusteks on, et imporditollimaksuga maksustatava kauba väärtus ei ületa 700 eurot ühe saadetise kohta ja tegemist ei ole kaubandusliku impordiga. Seni oli ühtseks tollimaksumääraks 3,5% ja seda sai rakendada kuni 5476 kroonise väärtusega kaubale saadetise kohta²².

Kaupa ei maksustata tollimaksuga, kui postipakiga saadetava kauba väärtus on kuni 22 eurot (k.a). Seda sellepärast, et Nõukogu tollimaksuvabastuse määruse 918/83 art 27 järgi on 22 euro väärtuses kaup ehk väikese väärtusega saadeti tollimaksuvaba. Postisaadetise puhul saatekulused ei arvestata ja hinnatakse kauba tegelikku koguväärtust mitte tolliväärtust. Alates 1. detsembrist 2008 kehtib senise 22 euro asemel EL-is uus maksuvaba piirmäär 150 eurot (2347 krooni). Uue piirmäära eesmärk on ajakohastada ja hõlbustada kaupade tellimist Interneti teel²³.

Euroopa Liidus kehtib üldine põhimõte, et käibemaksu ja tollimaksu vabastuse piirmäärad peaksid olema samad, et tollil oleks makse kergem administreerida. 1. detsembril 2008 tehtud nõukogu määruse nr 83/918 muudatusega seda reeglit rikuti. Tollimaksuvabastuse piirmäär tõsteti 150 euroni, kuid nõukogu direktiivis nr 83/181

²¹ Samas

²² Maksu- ja Tolliamet. Saadeti impordimaksuvaba piirmäär tõuseb.
<http://www.emta.ee/?id=24772&highlight=saadeti> 19.02.2009

²³ Maksu- ja Tolliamet. Kauba tellimine Interneti teel.
<http://www.emta.ee/index.php?id=24477&tpl=1071> 13.02.2009

artiklis 22 kehtestatud käibemaksuvabastuse piirmäär jäi kehtima. Sellised erinevused tekitavad tollile lisa töökoormuse.

Juhul kui kauba väärtus on üle 150 euro ning postipakk saadetakse universaalsed postiteenust kasutades, maksustatakse kaup tollimaksuga, kuid saatekulusid kauba väärtuse hulka ei arvestata. Seda põhjusel, et Nõukogu määruse nr 918/83 art 27 kohaselt kuulub selline kaup tollimaksuga maksustamisele. Kui kaup on mittekaubanduslikku laadi Komisjoni määruse nr 2454/93 art 1 lõike 6 alusel, siis art 165 lõike 2 kohaselt saatekulusid tolliväärtuse hulka ei arvestata.

Juhul, kui kauba väärtus on üle 150 euro ja kaup saadetakse kullersaadetisega, maksustatakse nii kaup kui saatekulud tollimaksuga. Vastavalt Nõukogu määrusele nr 918/83 art 27 kohaselt kuulub selline kaup tollimaksuga maksustamisele. Komisjoni määruse nr 2454/93 art 165 lg 3 alusel ei kohaldu postiga seonduv kullersaadetistele. Seega kohaldatakse tavalisi tolliväärtuse sätteid ja kauba hinnale lisatakse saatekulud. Sageli ei ole aga inimesed teadlikud, et kullersaadetise väärtuse hulka arvestatakse saatekulud. Paki kättesaamisel tabab neid üllatus, et saadetis ei ole maksuvaba, ehkki kauba väärtus on alla 150 euro. See tekitab sageli inimestes pahameelt.

Posti- ja kullersaadetised, mille väärtus ületab eelpool nimetatud maksuvabasid piirmäärasid, maksustatakse importimisel tasumisele kuuluvate maksudega (tollimaks, aktsiis, käibemaks)²⁴. Vastavalt ühenduse tolliseadustikule on tollimaks maks, mis tuleb tasuda seoses kauba impordiga või ekspordiga. Tollimaks liigitatakse väärtuseliseks (ad valorem) ja spetsiifiliseks tollimaksumääraks. Väärtuselise tollimaksumäära korral väljendatakse tollimaksumäär protsentuaalse määrana kauba tolliväärtusest. Spetsiifilise tollimaksumäära korral tollimaksumäär väljendatakse kaubaühiku (nt kaal, maht, sisaldus jms) kohta kindlaksmääratud summana²⁵.

Vastavalt alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadusele¹ maksustatakse aktsiisiga aktsiisikaup, milleks on alkohol, tubakatooted, kütus ja elektrienergia. Eestisse teisest liikmesriigist toimetatud aktsiisikaubalt tasub üldjuhul aktsiisi

²⁴ Maksu- ja Tolliamet. Kauba tellimine Interneti teel.

<http://www.emta.ee/index.php?id=24477&tpl=1071> 13.02.2009

²⁵ Rahandusministeerium. Tollimaks. <http://www.fin.ee/?id=10117> 17.02.2009

aktsiisilaopidaja või registreeritud kaupleja ning Eestisse imporditud aktsiisikaubalt importija²⁶. Seega posti- või kullersaadetise saaja tasub aktsiisimaksu.

Käibemaksuseaduse¹ § 1 lg 1 p 2 kohaselt on käibemaksu objektiks kauba import Eestisse, v.a maksuvaba import. Maksuvabalt on lubatud nt importida raamatuid, perioodilisi väljaandeid või muid teavikuid, mis on saadetud raamatukogule, teadus-, arendus- või õppeasutusele²⁷.

Importimisel deklareeritud andmete õigsuse eest vastutab kaubasaaja (kaubaväärtus ja kaubakirjeldus). Kaubasaadetise saatmisel peab sellele olema lisatud kaubaarve, mis tõestab kauba maksumust. Pakile lisatud paber kandjal arve võimaldab lihtsamini ja kiiremini kaupa deklareerida. Kui arve puudub, siis peab selle esitama kauba saaja/saatja. Seda võib nõuda deklarant tollideklaratsiooni vormistamiseks või tolliametnik, kui isik deklareerib ise. Kaubaarve puudumisel tuleb see esitada kauba saabumisel Eestisse kas elektroonselt või paber kandjal. Oluline on, et arve vastaks saadetud kaubale ja oleks esitatud korrektsete andmetega²⁸.

Kullersaadetisega, mida on vaja tollida, peab alati kaasas olema arve. Kui tegemist on saadetisega, millel on kaubanduslik väärtus, siis peab sellega olema kaasas kaubaarve. Kui tegemist on mitteärilise saadetisega (mitteärilise eesmärgiga), nt isikliku kingituse, näidise või vigase osaga, siis kasutatakse tollivormistuse teostamiseks pro format ehk mitteärilist arvet²⁹.

Saadetise maksumust tõendavaks dokumendiks on nt kauba müüja poolt saadetavale kaubale väljastatud arve või internetitellimuse puhul arve, mis sisaldab ka tootenumbrit. Soovitav on, et kõik saatedokumendid oleksid paigutatud saadetise külge kinnitatud kilest dokumentide ümbrikusse. Sellisel juhul jääb suures osas ära saadetise avamise vajadus puuduvate dokumentide leidmiseks³⁰.

²⁶ Rahandusministeerium. Aktsiisid. <http://www.fin.ee/?id=276> 17.02.2009

²⁷ Käibemaksuseadus¹. RT I 2003, 82, 554

²⁸ Maksu- ja Tolliamet. Kauba tellimine Interneti teel. <http://www.emta.ee/index.php?id=24477&tpl=1071> 13.02.2009

²⁹ DHL Estonia. Tollidokumendid. <http://www.dhl.ee/publish/ee/ee/tools/customs.high.html> 26.03.2009

³⁰ Maksu- ja Tolliamet. MTA tuletab meelde postisaadetiste tollivormistust. <http://www.emta.ee/index.php?id=22430> 19.02.2009

Juhul kui informatsioon saatedokumentidel on puudulik või ei ole tõene, saadab AS Eesti Post postisaajale kirjaliku järelepärimise, milles küsib puuduvaid andmeid ja dokumente. Kui tollil on alust kahelda, et isik ei ole esitanud dokumente, mis kajastaksid kauba tegelikku tolliväärtust, siis on tollil õigus määrata ise kaubale tolliväärtus. Valeandmeid sisaldavate saatedokumentide alusel kauba deklareerimine on Tolliseaduse § 73 mõistes väärtegu, mille eest on võimalik määrata kauba tellijale trahv kuni 18 000 krooni ja kaup konfiskeerida³¹.

Peamine erinevus posti- ja kullersaadetiste maksustamisel seisneb kaubale tolliväärtuse määramises. Kullersaadetise tolliväärtuse hulka arvestatakse lisaks kauba maksumusele saatekulud; postisaadetisel saatekulusid ei maksustata. Autori arvates ei ole sellised erinevused saadetiste maksustamise osas põhjendatud, kuna nii universaalse postiteenuse osutaja kui ka kullerteenuse osutajad tegelevad sarnase teenuse osutamisega.

³¹ Maksu- ja Tolliamet. MTA tuletab meelde postisaadetiste tollivormistust.
<http://www.emta.ee/index.php?id=22430> 19.02.2009

2. MAKSU- JA TOLLIAMETI JÄRELEVALVE TEGEVUS

2.1. Järelevalve teostamise kord posti- ja kullersaadetistele

Töö autori poolt viidi läbi intervjuud (Lisa 1), selgitamaks järelevalve teostamist posti- ja kullersaadetistele. Intervjueeritavateks olid teabekoostöötalituse vanemspetsialist peaspetsialisti ülesannetes, kes puutub oma töös peamiselt kokku kullersaadetistega seotud probleemidega ning piirikontrollitalituse juhtivinspektor, kes tegeleb igapäevaselt postisaadetistele järelevalve teostamisega.

Intervjuude käigus uuriti, kuidas teostatakse riskianalüüsi eelpoolmainitud saadetistele. Selgus, et postisaadetistele teevad kontrolliametnikud ise riskianalüüsi, tuginedes oma varasematele kogemustele. Kui postisaadetised saabuvad Eesti Posti tolliterminali, hakkavad Eesti Posti töötajad neid sorteerima. Töötajad, tuginedes oma pikaajalisele töökogemusele, panevad tolli jaoks kõrvale mõned saadetised, mis tunduvad kahtlased. Ametnikud, kes teostavad tollikontrolli Eesti Posti tolliterminalis, selekteerivad välja kontrolliobjekte, toetudes varasematele kogemustele, teadmistele ning saadetise visuaalsele välimusele.

Kullersaadetistele teevad riskianalüüsi teabeametnikud. Riskianalüüsi tehakse õhuveose manifesti põhjal, kuna kõik kullersaadetised saabuvad tolliterminalidesse õhutranspordiga. Õhuveose manifesti eesmärgiks on anda antud õhusõiduki pardal olevate veoste ja õhuveo-saatelehtede koondnimekiri. Veosemanifest on kontrolldokument nii tolli kui ka lennukompaniide jaoks. Kompetentne tolliametnik peab olema võimeline üle vaatama õhuveosemanifesti, avastades selles nende kaubasaadetiste olemasolu, mis kätkevad endis kõrget potentsiaalset riski³². Seega kullersaadetiste puhul toetub riskianalüüs rohkematele andmetele; iga kauba kohta on manifestis vajalik informatsioon ning manifesti andmetele toetudes valitakse välja kontrolliobjektid.

³² 1998. Riski hindamine: [käsiraamat tollitöötajaile]. Tallinn: Tolliamet, 74-75

Varssavi konventsioonile allakirjutanud riigid on oma ühises resolutsioonis kokku leppinud, millist teavet peab sisaldama õhuveo-saateleht ja milliseid protseduure tuleb järgida selle lõplikuks vormistamiseks³³. Manifesti pealkirjas sisalduvad põhilised andmed on:

1. omanik või kasutaja (operaator);
2. märke riikliku kuuluvuse ja registreerimise kohta;
3. lennu number;
4. väljalennu kuupäev;
5. pealelaadimispunkt;
6. mahalaadimispunkt³⁴.

Manifesti dokumendist leiab järgmist informatsiooni:

1. õhuveo-saatelehe number;
2. pakkeüksuste arv;
3. kauba olemus;
4. kauba kaal³⁵.

Eelpool väljatoodud informatsioonile toetudes valitakse välja saadetised, mida palutakse kontrolliametnikel kontrollida. Aeg-ajalt käivad teabeametnikud tolliterminali saabunud saadetisi visuaalselt hindamas ning suunavad kahtlust äratavad saadetised kontrolli. Visuaalsel hindamisel vaadatakse eelkõige pakendamise viisi.

Rahvusvahelised postisaadetised saabuvad reeglina kinnistes postikottides. Postikotte töötlevad ja avavad AS-i Eesti Post töötajad riikide kaupa. Peale avamist kontrollitakse postipakkide arvu postikotis, kaalutakse ja sorteeritakse eraldi liikmesriikidest saabunud ja ühendusvälistest riikidest saabunud saadetised. Eesti Posti andmebaasis omistatakse tolliterminali suunatud saadetistele unikaalne identifitseerimise number, millega postisaadetis on seotud kuni tollijärelevalve alt vabastamiseni. Sorteeritud post esitatakse tollile tollikontrolli teostamiseks³⁶.

³³ 1998. Riski hindamine: [käsiraamat tollitöötajaile]. Tallinn: Tolliamet, 76

³⁴ 1998. Riski hindamine: [käsiraamat tollitöötajaile]. Tallinn: Tolliamet, 75

³⁵ 1998. Riski hindamine: [käsiraamat tollitöötajaile]. Tallinn: Tolliamet, 76

³⁶ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197>
20.03.2009

Postisaadetise tolliläbivaatus toimub postiteenuse osutaja asukohas Tallinn Pallasti 28 kirjaposti osakonnas. Välisriikidest saabunud postipakkidele teostab kontrollija riskianalüüsisist lähtuvalt tolliläbivaatust enne nende väljastamist adressaadile ja riigist välja saadetavatele saadetistele enne nende sihtriiki saatmist³⁷. Autori poolt tehtud intervjuude käigus selgus, et kõik riigist välja saadetavad saadetised valgustatakse röntgenlähivalgustusseadmega läbi. Seda eelkõige veendumaks, et saadetis ei sisalda ohtlikke kaupu (relvad, pommid jne).

Esmase riskianalüüsi alusel kontrolliks väljavalitud saadetiste läbivaatus toimub järgnevalt:

1. riskianalüüsi käigus väljavalitud saadetised valgustatakse esmalt röntgenlähivalgustusseadmega läbi;
2. vajadusel vaadatakse saadetis füüsiliselt läbi (läbivaatamise vajaduse määrab toll ning saadetise avab ja sulgeb Eesti Posti töötaja);
3. läbivaatuse tulemuste kohta koostatakse kirjalik postisaadetise läbivaatuse akt (akti koostab tolliametnik)³⁸.

Intervjueerides selgus, et postisaadetise läbivaatuse akt koostatakse ka siis, kui rikkumist ei avastata. Läbivaatuse üks eksemplar jääb tollile ning teine eksemplar läheb postile, kuna läbivaatus toimub enne saaja poolt deklaratsiooni esitamist.

Juhul kui kontrollijal tekib kahtlus saadetise tolliväärtuse või sisu kohta, märgistab ta postisaadetiste nimekirjal ära need saadetised, milledele Eesti Posti poolt elektroonselt deklaratsiooni esitamisele järgneva ooteaja jooksul oleks teenindajatel vajalik pöörata erilist tähelepanu (teostada dokumentide kontroll või postisaadetise läbivaatus). Märgistatud nimekirja edastab kontrollija terminali üle järelevalvet teostavatele teenindajatest tolliametnikele. Juhul, kui postiteenuse osutaja peab vajalikuks postisaadetiste edaspidiseks töötlemiseks saadetise avamist (nii enne kui ka peale tolliterminali vormistamist), kasutab ta postipaki uuesti pakkimisel kleebist³⁹.

³⁷ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197> 20.03.2009

³⁸ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197> 20.03.2009

³⁹ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197> 20.03.2009

Trükiste ja kirjade läbivaatus nende avamise teel toimub erandjuhtudel, kui tolliametnikul on alust arvata, et need sisaldavad kaupa, mille sisse- või väljavedu on õigusaktidega keelatud või mille sisse- või väljaveo suhtes on kehtestatud piirangud. Posti avab ja sulgeb postiteenuse osutaja vastutav töötaja tolliametniku juuresolekul. Kui post sisaldab kaupa, mille importimisel või eksportimisel on nõutav sanitaar-, veterinaar-, fütosanitaar- või muu kontroll, korraldab postiteenuse osutaja tollieeskirjades ettenähtud korras selle posti läbivaatuse vastava kontrolliasutuse järelevalveametniku poolt⁴⁰.

Eesti Posti töötajad suunavad tolliterminali eelnevalt sorteeritud kirjalikku deklareerimist nõudvad kolmandate riikide saadetised. Tolliterminali suunatakse ka eriluba nõudvad Euroopa Liidust tulnud saadetised, mis on riskianalüüsi tulemusel välja valitud. Tolliterminalis peetakse eraldi arvestust kolmandatest riikidest tulnud kaupade kohta ja Euroopa Liidu kaupade kohta⁴¹.

Postisaadetiste kontroll toimub enne deklaratsiooni esitamist tolliametnike riskianalüüsi alusel või postitöötaja taotluse alusel. Deklareerimiseks vajalike lisadokumentide saamiseks (nt kaubaarve) on AS-le Eesti Post antud õigus saadetis avada vastavalt E-tollimise lepingule, sellest tolli teavitades. Tolli juuresoleku vajaduse otsustab toll. Juhul kui deklareerimiseks vajalikud dokumendid puuduvad, kontakteerutakse kliendiga⁴².

Tollideklaratsiooni vormistamiseks vajalike lisadokumentide või erilubade saamise vajaduse korral saadab Eesti Post saadetise saajale elukohajärgsesse postiasutusse vastavasisulise ametikirja (vt Lisa 2)⁴³. Kõige enam saadetakse selliseid kirju ravimite avastamise korral. Sel juhul peab klient ühendust võtma Ravimiametiga loa vajaduse kontrollimiseks või loa taotlemiseks. Intervjuu käigus selgus, et tolliametnikel, kes tegelevad postisaadetistega, on koostatud nimekiri kaupadest, mis on Eestis määratletud oma toimeainete tõttu ravimiks. Kui aine nimetus kuulub eelpool mainitud nimekirja, saadetakse postipakk saatjale tagasi.

⁴⁰ Rahvusvahelisele postisaadetisele tollikäitlusviisi määramiseks vajalike tolliformaalsuste teostamise kord. RT I 2005, 41, 315

⁴¹ Sama

⁴² Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197> 20.03.2009

⁴³ Samas

Posti saajal on õigus loobuda Eesti Posti poolt vormistatud tollideklaratsioonist ja esitada enda poolt vormistatud tolli- või reisijadeklaratsioon⁴⁴. Sel juhul võib postisaadetise kontroll toimuda elukohajärgses postiasutuses. Kontrolli teostab piirkondliku maksu- ja tollikeskuse tolliametnik. Tolliläbivaatuse käigus avab Eesti Posti töötaja postisaadetise. Saadetise avamise juures viibivad tolliametnik ja Eesti Posti töötaja. Tolliametnik vaatab saadetise sisu läbi ning koostab läbivaatuse tulemuste kohta postisaadetise läbivaatuse akti kahes eksemplaris. Läbivaatuse aktid allkirjastatakse läbivaatusel osalenud tolliametniku ja kauba valdaja poolt. Postisaadetise sulgeb Eesti Posti töötaja⁴⁵.

Ühendusevälise tollistaatusega postisaadetis on tollijärelevalve all tollile esitamisest kuni impordimaksude tasumiseni või tagamiseni ja/või tolli poolt vabastamiseni. Tolliterminalis olevat posti on tollil võimalik vajadusel kontrollida. Peale tollikontrolli teostamist märgib tolliametnik tollideklaratsiooni väljatrüki lahtrisse "C" ja tolliterminali saatelehele tolliläbivaatuse akti numbr⁴⁶.

Intervjuu käigus selgus, et kullersaadetisi kontrollitakse nagu tavalist kaupa, st juhendatakse eelkõige kauba ja maantee transpordivahendi läbivaatuse juhendist. Kullerkauba kontroll toimub tolliterminalis. Eestis asub neli kullerkaupadega tegelevat tolliterminali- TNT, DHL, UPS ja FedEx. Kaupa kontrollitakse toetudes riskihindamisele.

Kauba läbivaatuse tegemine peab olema põhjendatud nii juriidiliselt kui faktiliselt. Läbivaatuse tegemise faktiliseks põhjuseks võib olla:

1. tekkinud kahtlus (riskitunnus, eelteade, riskihinnangu tulemus);
2. kahtlus dokumentide kontrollimisel andmete õigsuses;
3. pisteline kontroll madala riskitaseme testimiseks, sest andmed dokumentides võivad olla meisterlikult võltsitud, et ilma spetsiaalse ekspertiisita pole võimalik

⁴⁴ Füüsiline isik võib postisaadetise deklareerida reisija deklaratsiooniga, kui postisaadetise väärtus jääb vahemikku 150 eurot kuni 1000 eurot või kogus jääb alla 1000 kg. Nimetatud maksuvabastus ei laiene alkoholitoodetele, parfüümidele ja tualettveele ning tubakale ja tubakatoodetele (Postisaadetistele tolliformaalsuste teostamise juhend).

⁴⁵ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197> 20.03.2009

⁴⁶ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetistele tolliformaalsuste teostamise juhend. <http://intranet.mta/public/postijuhmai2007.pdf> 20.03.2009

pettust avastada ja analüüsi tegemisel võib näida, et kaubasaadetis on madala riskitasemega;

4. vaatluse ja küsitluse tulemus⁴⁷.

Kullersaadetise puhul on läbivaatuse tegemise faktiliseks põhjuseks peamiselt riskihinnangu tulemus (manifesti põhjal hinnatakse riske) ning vaatluse tulemus.

Selleks, et kontrolli lugeda läbivaatuseks, peab olema tehtud vähemalt üks järgmistest toimingutest:

1. pakendi markeeringu ja pakendil oleva info võrdlus dokumentidel esitatuga;
2. kauba iseloomu, tunnuste ja/või päritolu kontroll (avades vajadusel pakendeid ja kaupa üle vaadates);
3. kauba identsuse visuaalne kontroll;
4. koguse kontrollimine, tehes seda kas kogu partii või pisteliselt valitud kauba osade ülelugemise, kaalumise või mõõtmise teel⁴⁸.

Intervjuust selgus, et kullersaadetiste puhul rakendatakse peamiselt kauba iseloomu, tunnuste ja päritolu kontrolli ning koguse kontrollimist.

Kullersaadetise läbivaatuse andmed sisestatakse tolli elektroonsesse teabesüsteemi või kui seda läbivaatuse tegemise kohal võimalik teha ei ole, koostatakse läbivaatuse akt paber kandjal ja andmed sisestatakse tolli elektroonsesse teabesüsteemi hiljem, vastavalt nimetatud süsteemi kasutusjuhendile⁴⁹.

Posti- ja kullersaadetiste riski hindamine on erinev. Postisaadetiste puhul põhineb riski hindamine saadetiste visuaalsel vaatlemisel. Kullersaadetiste puhul hinnatakse riske peamiselt dokumendi (manifest) põhjal; harvemini kasutatakse vaatlust riskide hindamiseks. Töö autor leiab, et mõlemal riski hindamise meetodil on omad eelised ja puudused. Visuaalse vaatluse tulemusel võivad mõned saadetised jääda märkamata ja seega oht, et riiki tuuakse sisse keelatud kaupa või eriluba nõudvat kaupa ilma loata, on suurem. Kullersaadetise riski hindamise puuduseks on asjaolu, et kaup suunatakse

⁴⁷ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Kauba ja maantee transpordivahendi läbivaatuse juhend. <http://intranet.mta/?id=20129> 20.03.2009

⁴⁸ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Kauba ja maantee transpordivahendi läbivaatuse juhend. <http://intranet.mta/?id=20129> 20.03.2009

⁴⁹ Maksu- ja Tolliameti Intranet. Kauba ja maantee transpordivahendi läbivaatuse juhend. <http://intranet.mta/?id=20129> 20.03.2009

kontrolli tuginedes esitatud andmetele, mille õiguses ei saa kindel olla. Eeliseks on üldise ülevaate olemasolu terminali saabunud kaupadest.

Ka tollikontrolli teostamises posti- ja kullersaadetistele esineb erinevusi. Tollikontrolli koostamisel käsitletakse kullersaadetist kui kaupa ning kontrolli teostamisel lähtutakse kauba ja maantee transpordivahendi läbivaatuse juhendist. Postisaadetise kontrollil lähtutakse kindlatest protseduurireeglitest, mis on kehtestatud posti tolliläbivaatuseks. Autor leiab, et kuna nimetatud saadetised on oma olemuselt väga sarnased, siis sellised erinevused kontrolli teostamisel ei ole põhjendatud.

2.2. Posti- ja kullersaadetistega seotud rikkumised

Autori poolt läbiviidud intervjuudest selgus, et märkimisväärne osa posti- ja kullersaadetistest saabub Eestisse õhustranspordiga, st lennukiga. Keskmiselt toimetatakse Eestisse 2000 postipakki päevas. Kullersaadetisi saabub Eestisse ligikaudu 900 pakki päevas. Tollikontrolli teostatakse keskmiselt 6-7 postisaadetisele ja ca 20 kullersaadetisele päevas. Intervjueerides posti tolliasutuse ametnikku selgus, et suuremal osal kontrollidel avastatakse ka rikkumine. Kullersaadetiste puhul avastatakse päevas keskmiselt 2 rikkumist. Antud näitajatest võib järeldada, et tollieeskirju rikutakse pigem postisaadetiste puhul. Kullersaadetiste puhul tuvastatakse rikkumisi harvem.

Kullerteenuseid kasutavad nii eraisikud kui ka ettevõtted. Eraisikud tellivad peamiselt internetist kaupu, mis saadetakse neile kullersaadetisena. Kullerpakke saadetakse ka eraisikult eraisikule, kuid seda tehakse harva, kuna kullerteenus on kallim kui postiteenus. Välisriikide ettevõtted saadavad kulleri teel peamiselt näidiseid oma toodetest ettevõtetele ning erinevaid arvutiosasid. Kullersaadetised tulevad Eestisse peamiselt USAst ja Hiinast. Euroopa Liidu siseselt saabub kullerpakke kõige tihedamini Inglismaalt, Saksamaalt, Hollandist ja Belgiast.

Kullersaadetiste puhul avastatakse keelatud kaupadest kõige enam tooteohutusnõuetele mittevastavaid tooteid. Eestisse saabub tihti mobiiltelefone ja alarmsüsteeme, millel

puudub CE märgistus. Mobiiltelefonide puhul rikutakse tihti ka intellektuaalse omandi õigust. Kuna kogused on väiksed, siis neid menetlusse üldjuhul ei võeta. On ka teatuid ettevõtteid, kes on huvitatud igast tema kaubamärki puudutavast intellektuaalse omandi rikkumisest (nt Rolex). Sel juhul viiakse läbi menetlus. Intervjueeritava sõnul on intellektuaalset omandit rikkuva kauba puhul märgata kasvutendentsi: palju kaupa tellitakse *e-Bay*st, kust saadetakse intellektuaalset omandit rikkuvat kaupa väikestes kogustes erinevatesse piirkondadesse maailmas, mistõttu risk, et rikkumine avastatakse, on väiksem.

Narkootilisi ja psühhotroopseid aineid leitakse kullersaadetiste kontrollimisel väga harva. Teabekoostöö talituse ametniku sõnul narkootikumide kullersaadetisega ei liigu, kuna kullerteenus on suhteliselt kallis. Küll aga leidub kullersaadetistes GBL-i. GBL on GHB lähteaine, mida pole lisatud ühegi narkootiliste ainete nimekirjadesse, kuna seda kasutatakse keemiatööstuses (nt tindi-, värvi- ja lakiemaldajates), kosmeetikatarvetes, tekstiili-, polümeer-, ja nailontoodetes, kütusetööstuses ja fotokeemias lisandina. GBL tarvitades muutub see organismis narkootikumiks tunnistatud GHB-ks (korgijook)⁵⁰. Seega kuna GBL ei kuulu narkootiliste ainete lähteainete nimekirja, siis importimisel isikule karistust ei järgne, küll aga informeeritakse saadetisest politseid.

Tihti tellivad eraisikud internetikaubanduse vahendusel erinevaid ravimeid ettevõtelt. Vastavalt kehtestatud tollieeskirjadele on interneti vahendusel tellitud ravimite saatmine posti teel või kullerpostiga keelatud. Samuti on keelatud juriidilisel isikul saata füüsilisele isikule ravimeid. Sellistel juhtudel saadetakse ravimid saatjale tagasi. Üha populaarsemaks on muutunud ka e-sigarettide saatmine kullersaadetisena. Kuna e-sigaretid (v.a nullkapsliga) on tunnistatud ravimiks ning need ei vasta meditsiiniseadme nõuetele, saadetakse ka need saatjale tagasi.

Aastal 2007 avastas postitollis asutus 403 keelatud ravimisaadetist, millest põhiosa moodustasid internetist tellitud potentsiravimid, kogukaaluga 32 kilogrammi. Enim levinud riikideks, kus eestlased ravimiteks tunnistatud tooteid tellivad, olid 2007. aastal USA ja India (mõlemast 85 juhtumit), teisel kohal oli Suurbritannia (52 juhtumit) ja kolmandal kohal Hiina (12 juhtumit). Lisaks potentsirohtudele tellitakse steroide ja

50 Narkootikumide tuvastamine. <http://www.sisekaitse.ee/teppan/Narkootikumid/index.php> 12.03.2009

toonikuid sportlastele. Väga suur osa postisaadetistest sisaldas elektroonilisi sigarete, mis on keelatud⁵¹.

Rahvusvahelisi postisaadetisi saadetakse peamiselt füüsiliselt isikult füüsilisele isikule. Erasisikud tellivad ka internetist kaupu, mis saadetakse neile postisaadetisena. Juriidiliselt isikult juriidilisele isikule saadetakse postisaadetisi harva, kuna rahvusvaheliste postisaadetiste puhul on ajakulu suurem võrreldes kullersaadetistega. Postisaadetised tulevad Eestisse peamiselt Ameerikast, Hongkongist, Hiinast ja Venemaalt. Euroopa Liidu siseseid postisaadetisi toll üldiselt ei kontrolli, v.a põhjendatud kahtluse puhul.

Postisaadetistest avastatakse kõige enam tooteohutusnõuetele mittevastavaid kaupu. Uueks trendiks on kujunenud Hongkongist odava elektroonika tellimine. Hinnanguliselt 98% nimetatud elektroonikast saadetakse saatjale tagasi, kuna see ei vasta Euroopa Liidus kehtivatele nõuetele. Posti teel saadetakse ka palju võltstoodangut. Võltstoodang kuulub hävitamisele.

Tooteohutuse valdkond on väga lai, puudutades kõikmõeldavaid esemeid, sh mänguasjad, masinad, gaasiseadmed, elektriseadmed, isikukaitsevahendid, meditsiiniseadmed, kuid samuti kõiksugused muud tarbekaubad. Tooteohutuse nõuetele mittevastava kauba kontrollipõhimõtted on järgmised:

1. toll kontrollib ainult kaupu protseduuril import vabasse ringlusse (st transiidil, ajutistel protseduuridel jne toll tooteohutust ei kontrolli);
2. toll võib kontrollida imporditavate kaupade ohutust kas turujärelevalve asutuselt (või mujalt) saadud info alusel või omal algatusel, kui on alust kahtlustada toote nõuetele mittevastavust.

Tooteohutus nõuetele mittevastava kauba importimisel tollieeskirjade rikkumise menetlust ei alustata, kuna tegemist ei ole tollieeskirjade rikkumisega⁵².

⁵¹ ETA Monitooring. Saladuslik trendikaup: elektrooniline sigaret aitab suitsetamisest loobuda. <http://monitooring.ee/clients/mtamet/article&sf=17.07.2008&id=1217687044&button=Submit&sc=&body=27.03.2009>

⁵² Maksu- ja Tolliameti Intranet. Tollikontrolli lühitutvustus/ Tollikontrolli üldjuhend. <http://intranet.mta/index.php?id=28896&highlight=tooteohutusnõuetele> 27.03.2009

Narkootilisi ja psühhotropseid aineid leitakse postisaadetistest suhteliselt harva. Uueks trendiks on kujunenud posti teel *ecstasy* tablettide saatmine Inglismaalt Eestisse. Narkootilisi ja psühhotropseid aineid tellitakse peamiselt interneti vahendusel. Tellitakse ka eufooriat tekitavaid ravimtaimi ja taimseid drooge (nt skunk)- ka need saadetakse saatjale tagasi, kuna neid on keelatud posti teel saata.

Näide: Tartu tolliinspektuuri ametnikud pidasid kinni Tartus studeeriva Saksa noormehe, kes tellis endale posti teel marihuaanat. Tallinna Postikeskuses koos narkokoeraga rutiinset kontrolli teinud tolliametnikud avastasid panderollide seast Saksamaalt saabunud ümbriku. Saadeti avati ning selle sisu kiirtest andis tulemuseks ligi kaheksa grammi marihuaanat. Ümbriku sihtkohaks oli Tartu, mistõttu sulgesid Tallinna tolliametnikud taas ümbriku, panid selle Tartu poole teele ning hoiatasid saadetisest ette oma sealseid kolleege. Tartu Postimajja tuli ümbrikule järele Tartus välisüliõpilasena studeeriv Saksa kodanik, kes saadeti kättesaamisele järgnenud kinnipidamise järel ümbriku ja selle sisu omaks tunnistas. Juhtumi uurimiseks alustati väärteomenetlust⁵³.

Näide: Aafrikast saabunud postisaadeti sisu juhatas tolliametnikud kanepikasvatuse ja ohustatud loomaliikide nahkade avastamiseni. Tallinnas elava isiku nimele saabus Gaanast postipakk, mille sisuks olnud 60 grammi seemneid reageerisid cannabise kiirtestile. Juhtumi uurimiseks väärteomenetluse alustanud toll soovis uurida võimalike sarnaste varasemate saadete olemasolu ning seemnete edasist käekäiku ning sai kohtult loa pakisaajaga seotud aadressidel asuvad hooned läbi otsida. Isiku Tallinnas asuva elukoha läbiotsimise eel andis ta ise tolliametnikele üle minigripp-kilekoti roheline taimse puruga ning ka Aafrikast pärit loomanahad. Isiku väitel olevat loomanahad talle saatnud Aafrikast Nigeeriast pärit meremehed, kellega ta oli Tallinnas tuttavaks saanud. Kanepiseemned olevat ta hankinud Jamaikal turismireisil olles. Toll saatis nii narkotaimed, seemned, puru kui ka loomanahad ekspertiisi. Viimaste puhul võib olla tegu rahvusvahelise CITES konventsiooniga kaitstavate ohustatud loomaliikide nahkadega⁵⁴.

⁵³ Maksu- ja Tolliamet. Saksa tudeng jäi vahele uimastite tellimisega.

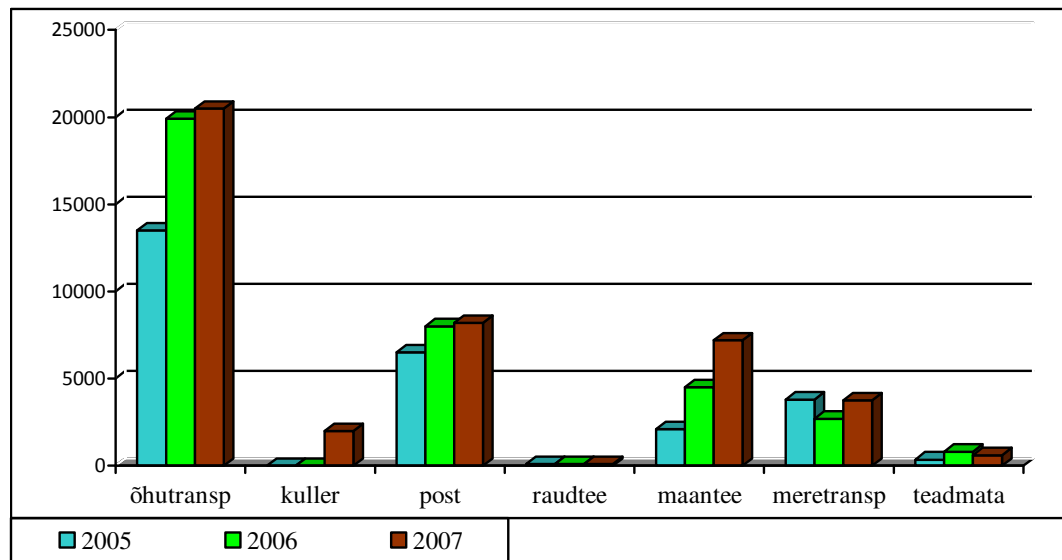
<http://www.emta.ee/?id=2036&highlight=saadeti> 24.03.2009

⁵⁴ Maksu- ja Tolliamet. Postisaadeti Aafrikast juhatas tolli kanepikasvatuse avastamiseni.

<http://www.emta.ee/?id=1667> 24.03.2009

Tollialased jõupingutused kaitsmaks ja jõustamaks intellektuaalomandi õigusi piiripunktides on üliolulised. Arvud, mis on seotud tollialase tegevusega võltsingute ja piraatluse vastu võitluses 2007. aastal näitavad, et võltsingud on endiselt kasvav probleem, seda nii majanduslikus mõttes kui ka tervise- ja ohutusriskide seisukohalt. Trendiks on saanud salakauba saatmine väiksemates kogustes, enamasti kasutades õhustransporti ja postisaadetisi⁵⁵.

Arvuti laialdane kasutamine ning internetil baseeruv piraatlus ei ole seotud ainult autorõiguste kaitsmise keskkonnaga, vaid ka läbi interneti kaupade ostmisega. Üha sagedamini kasutatakse õhu- ja postiteenuste transporti selliste kaupade toimetamiseks Euroopa Liitu. Enamik intellektuaalset omandit rikkuvaid juhtumid on ilmnenud posti- ja kullersaadetiste puhul ning õhustranspordi kasutamise puhul. Kõige enam intellektuaalset omandit rikkuvaid esemeid avastati mere- ja maanteetranspordi puhul. Kõige vähem kasutati 2007. aastal raudteetransporti intellektuaalset omandit rikkuva kauba saatmiseks (Joonis 1)⁵⁶.

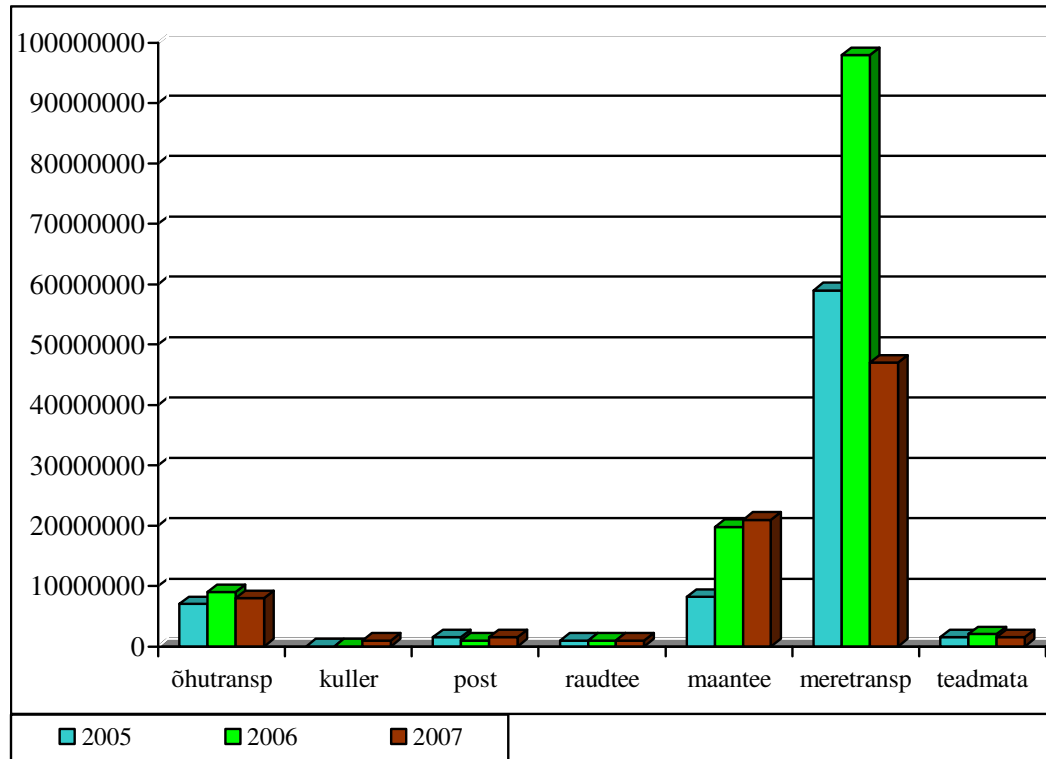

Joonis 1. Registreeritud juhtumid intellektuaalse omandi rikkumistest transportivahendite lõikes

⁵⁵ European Commission: Taxation and Customs Union. 2008. Report on community customs activities on counterfeit and piracy.
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf 10.03.2009

⁵⁶ Sama

Intellektuaalsed omandit rikkuvate juhtumite ja esemete arv, eriti maanteetranspordi puhul, kasvab nii absoluutarvuna kui ka protsentuaalselt. Kõigi transpordisektorite lõikes (välja arvatud raudteetranspordi) nimetatud näitaja suurenes (Joonis 2)⁵⁷.

Joonis 2. Tollis avastatud intellektuaalselt omandit rikkuva kauba kogus (tükkides) transpordivahendite lõikes

Võltsitud esemete arv juhtumi kohta on väiksem kui varasematel aastatel. Antud asjaolu võis tingida see, et võltsitud kaubaga tegelejad riskivad vähem vedades korraga väiksemaid koguseid. Õhu/kuller- ja postisaadetised moodustavad suhteliselt suure osa tervikust ning neid transpordiliike kasutatakse väiksemate koguste tarnimiseks⁵⁸.

⁵⁷ European Commission: Taxation and Customs Union. 2008. Report on community customs activities on counterfeit and piracy.
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf 10.03.2009

⁵⁸ Sama

Seega nii posti- kui kullersaadetistes saadetakse keelatud kaupadest kõige enam tooteohutus nõuetele mittevastavaid kaupu ja toidulisandeid, mis on Eestis Raviameti poolt tunnustatud ravimiteks ning mille saatmine juriidiliselt isikult füüsilisele isikule on keelatud. Siiski postisaadetistest avastatakse eelpoolnimetatud kaupade importi rohkem. Autor arvab, et see on tingitud Interneti kaubanduse üha populaarsemaks muutumisest. Interneti kaubandusest tellivad kaupu peamiselt füüsilised isikud, kellele saadetakse kaubad rahvusvahelise postiteenuse teel. Kullerteenuseid kasutavad füüsilised isikud harva, kuna teenus on suhteliselt kallis. Autori arvates tuleks enam tähelepanu pöörata postisaadetistele järelevalve teostamisele.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärgiks oli analüüsida tollieeskirjade regulatsiooni muutmise vajadust posti- ja kullersaadetistele kehtestatud regulatsiooni osas.

Eesmärgi täitmiseks andis autor ülevaate õigusaktide sätetest, milles on kirjeldatud saadetistele kehtestatud tollieeskirju. Töös uuriti ka posti- ja kullersaadetiste maksustamise erisusi. Autor viis läbi intervjuud, selgitamaks tollijärelevalve teostamist saadetistele ning uurimaks rikkumisi seoses saadetistega, eesmärgiga hiljem teha järeldusi järelevalve teostamise tõhususe ning tollieeskirjade regulatsiooni muutmise vajaduse kohta.

Töö hüpoteesiks oli seatud: postisaadetistele ja kullersaadetistele kehtestatud tollieeskirjade regulatsioon vajaks muutmist.

Autor hindab püstitatud hüpoteesi tõestatuks ning leiab, et saadetiste suhtes erinevate tollieeskirjade kehtestamine ei ole põhjendatud. Postiteenuse osutaja (Eesti Post) ja kullerteenuse osutajad tegelevad sarnaste ülesannete täitmisega, kuid maksustamise osas koheldakse neid erinevalt. Kullersaadetise puhul, mille väärtus jääb alla 150 euro, maksustatakse nii kaup kui saatekulud tollimaksuga, juhul kui kauba väärtuse ja saatekulude summa ületab 150 eurot. Postisaadetiste puhul saatekuludelt tollimaksu ei arvutata. Posti- ja kullerteenuse peamine erinevus seisneb kauba liikumise kiirusel sihtpunkti. Postiga liiguvad saadetised aeglasemalt kui kulleriga. Samas on kullerteenus kallim. Saadetiste transportimisel kehtivad sarnased reeglid. On täheldatud, et rahvusvahelisi postisaadetisi saadavad peamiselt füüsilised isikud, kullerteenuseid kasutavad sagedamini ettevõtjad. Nii posti- kui kullersaadetistena liiguvad Internetist tellitud kaubad. Seega autor leiab, et saadetiste maksustamise osas erinevused põhjendatud ei ole.

Kullersaadetistele tehakse riski hindamist eelnevalt esitatud manifesti põhjal. Postipakkide puhul elektroonsed andmed saadetiste kohta puuduvad, pakiga on kaasas paberdokumendid. Samas 1. juulist 2009 kehtima hakkavas komisjoni määruses nr

1875/2006 rõhutatakse elektroonilise andmevahetuse vajadust. Autor leiab, et ka postisaadetise riskianalüüs peaks toimuma elektroonsete andmete põhjal ning seega oleks vaja muuta tollieeskirju ja teha postisaadetiste andmete esitamine kohustuslikuks. Samas tuleks arvestada sellega, et pakke saadetakse Euroopa Liitu ka arengumaadest (Aasiast, Aafrikast) ning nende riikide postiasutustel on piiratud võimalused andmete elektrooniliseks edastamiseks. Seetõttu on sellise kohustuse tollieeskirjadest kehtestamine problemaatiline, ehkki postisaadetistele riski hindamise jaoks vajalik.

Nii posti- kui kullersaadetisega saadetakse keelatud kaupadest kõige enam tooteohutusnõuetele mittevastavaid tooteid ning erinevaid toidulisandeid, mis on Eestis tunnustatud ravimiks ning mille saatmine juriidiliselt isikult füüsilisele isikule on keelatud. Erinevalt postipakkidest, kullerpakkides narkootilisi ja psühhotroopseid aineid saadetakse väga harva. Uurimise tulemusel selgus, et kullerpakkidest ei leita kuigi palju keelatud kaupa, küll aga leitakse postipakkidest. Kuna Maksu- ja Tolliameti üheks ülesandeks on ühiskonna ja majanduse kaitsmine ning aastateks 2009-2012 on ameti üheks püstitatud eesmärgiks õiguskuulekuse suurendamine kontrolli- ja mõjutusmeetmete kaudu, tuleks töö autori arvates suunata rohkem ressursse (ametnikke) postipakkidele teostatava tollikontrolli efektiivsemaks muutmiseks.

Alates 1. detsembrist 2008 hakkas Euroopa Liidus kehtima uus maksuvaba piirmäär 150 eurot. Uue piirmäära eesmärgiks on kaupade Interneti teel tellimise ajakohastamine ja hõlbustamine, kuid uue piirmäära kehtestamine on läinud vastuollu Euroopa Liidus kehtiva üldise põhimõttega. Antud põhimõtte kohaselt peaksid käibemaksu ja tollimaksu vabastuse piirmäärad olema samad, et tollil oleks makse kergem administreerida. Autori arvates tuleks nõukogu direktiivi nr 83/181 artiklis 22 kehtestatud määr siduda maksuvaba piirmääraga, et vältida tollile lisa töökoormuse tekkimist.

Autor on arvamisel, et avaliku- ja era sektori poolt osutatavaid teenuseid tuleks kohelda ühetaoliselt nii maksustamise kui järelevalve osas. Kuna postisaadetistes edastatakse palju keelatud kaupa, tuleks eelkõige muuta riski hindamist pakkidele, muutes selle elektroonseks, samas teha selles osas erand arengumaadele. Teistest riikidest tulnud postipakkidele tuleks riski hindamine teha elektroonsete andmete põhjal, arengumaadest saabunud pakkidele visuaalse vaatluse põhjal.

SUMMARY

The theme of the diploma work is Problems with the establishment of different rules for postal and express consignments. It is written in Estonian and consists of 39 pages, in which 2 are annexes. Summary in foreign language is composed in English. The aim of this diploma work is to analyze the need of conversion of customs regulations validated to postal- and express consignments.

The diploma work consists of two chapters. In first chapter there is made a short overview of regulations of consignments and of tax assessment in the European Union. The second chapter focuses on customs surveillance.

As investigative techniques the author has used empirical and analysing methods. The author has used mainly legal regulations of the European Union and Estonia. Two public servant has been interviewed for gathering data.

Based on the data used in the diploma work and analysis it can be concluded that the various customs regulations validated on postal consignments and consignments dispatched through private carriers are unfounded, because it is indicated similar service. Moreover author is of the opinion that surveillance of postal consignments must be tighter, because more smuggled goods are found in postal consignments.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus¹. RT I 2007, 45, 319

DHL Estonia. Tollidokumendid.

<http://www.dhl.ee/publish/ee/ee/tools/customs.high.html> 26.03.2009

DHL. Veotingimused Road Express

http://www.dhl.ee/publish/ee/ee/information/customer/legal/t_c/Road_Express_Veotingimused.high.html 12.02.2009

Eesti Post. AS Eesti Post Universaalse postiteenuse tüüptingimused.

http://www.post.ee/failid/UPT_TT_01042008.pdf 25.02.2009

ETA Monitoring. Saladuslik trendikaup: elektrooniline sigaret aitab suitsetamisest loobuda.

<http://monitoring.ee/clients/mtamet/article&sf=17.07.2008&id=1217687044&button=Submit&sc=&body=> 27.03.2009

European Commission. 2003. Postal consignments and consignments dispatched through private carriers: review of issues at stake. [Working document]. Brussels

European Commission: Taxation and Customs Union. Report on community customs activities on counterfeit and piracy.

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics2007.pdf

Kaljas, K. Kullersaadetistele järelevalve teostamine. Autori üleskirjutis. Tallinn, 20.03.2009

Käibemaksuseadus¹. RT I 2003, 82, 554

Komisjoni määrus (EÜ) nr 1031/2008, 19. september 2008, millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa. EÜT L 256

Komisjoni määrus (EÜ) nr 1875/2006, 18. detsember 2006, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik. EÜT L 360/64

Komisjoni määrus (EÜ) nr 1917/2000, 7. september 2000, millega kehtestatakse teatavad sätted nõukogu määruse (EÜ) nr 1172/95 rakendamiseks väliskaubandusstatistika suhtes. EÜT L 229

Komisjoni määrus (EMÜ) nr 2454/93, 2. juuli 1993, millega kehtestatakse rakendussätted Nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik. EÜT L 253

Maksu- ja Tolliameti Intranet. Kauba ja maantee transpordivahendi läbivaatuse juhend. <http://intranet.mta/?id=20129> 20.03.2009

Maksu- ja Tolliameti Intranet. Postisaadetiste kontrolli tehnoloogia. <http://intranet.mta/?id=15197> 20.03.2009

Maksu- ja Tolliameti Intranet. Tollikontrolli lühitutvustus/ Tollikontrolli üldjuhend. <http://intranet.mta/index.php?id=28896&highlight=tooteohutusnõuetele> 27.03.2009

Maksu- ja Tolliamet. Info postisaadetistes ja kullersaadetistes saadetavate kaupade kohta. <http://www.emta.ee/index.php?id=22288> 03.02.2009

Maksu- ja Tolliameti juhendkiri. Väikese väärtusega ja mittekabanduslikud saadetised

Maksu- ja Tolliameti kliendileht. Kauba tellimine interneti teel. <http://www.emta.ee/index.php?id=24477&tpl=1071>

Maksu- ja Tolliamet. MTA tuletab meelde postisaadetiste tollivormistust.
<http://www.emta.ee/index.php?id=22430> 19.02.2009

Maksu ja Tolliamet. Postisaadetis Aafrikast juhatas tolli kanepikasvatuse avastamiseni.
<http://www.emta.ee/?id=1667>

Maksu- ja Tolliamet. Postisaadetistele tolliformaalsuste teostamise juhend

Maksu- ja Tolliamet. Rahvusvaheliste postisaadetiste tolliformaalsused.
<http://www.emta.ee/?id=3770> 28.12.2008

Maksu- ja Tolliamet. Saadetiste impordimaksuvaba piirmäär tõuseb.
<http://www.emta.ee/?id=24772&highlight=saadetis> 19.02.2009

Maksu- ja Tolliamet. Saksa tudeng jäi vahele uimastite tellimisega.
<http://www.emta.ee/?id=2036&highlight=saadetis> 24.03.2009

Nõukogu direktiiv nr 83/181, 28. märts 1983, direktiivi 77/388/EMÜ artikli 14 lõike 1 punkti d rakendusala määratluse kohta seoses teatavate kaupade käibemaksuvabastusega nende lõplikul importimisel. EÜT L 105

Nõukogu määrus (EMÜ) nr 339/93, 8. veebruar 1993, kolmandatest riikidest imporditud toodete tooteohutuse eeskirjadele vastavuse kontrolli kohta. EÜT L 40

Nõukogu määrus (EMÜ) nr 918/83, 28. märts 1983, millega kehtestatakse ühenduse tollimaksuvabastuse süsteem. EÜT L 105

Nõukogu määrus (EMÜ) nr 2913/92, 12. oktoober 1992, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik. EÜT L 302.

Postiseadus¹. RT I 2006, 18, 142.

Rahandusministeerium. Aktsiisid. <http://www.fin.ee/?id=276> 17.02.2009

Rahandusministeerium. Tollimaks. <http://www.fin.ee/?id=10117> 17.02.2009

Rahvusvahelisele postisaadetisele tollikäitlusviisi määramiseks vajalike tolliformaalsuste teostamise kord. RT I 2005, 41, 315

1998. Riski hindamine: [käsiraamat tollitöötajaile]. Tallinn: Tolliamet

Rodrik, E. Postisaadetistele järelevalve teostamine. Autori üleskirjutis. Tallinn, 23.03.2009

Sotsiaalministri määrus nr 31, 18. veebruar 2005, Ravimiameti eriluba nõudva kauba sisse- ja väljaveo ning ravimite isiklikuks tarbimiseks kaasavõtmise või posti teel saatmise tingimused ja kord, erilubade vormid ning Ravimiameti eriluba nõudvate kaupade loetelu. RTL 2005, 23, 316

TNT. Kaubavedude tingimused. http://www.tnt.com/express/et_ee/site/home/support/Kaubavedude_tingimused.html 12.02.2009

Tolliseadus. RT I 2004, 28, 188

Ülemaailmse postiliidu kongresside lõppaktide ratifitseerimise seadus. RT II 2001, 32, 162

LISA 1. Intervjuude küsimused

1. Kuidas teostatakse riski hindamist postisaadetistele/kullersaadetistele?
2. Millised toimingud seoses riskihindamisega läbi viiakse?
3. Kas iga saadetise puhul hinnatakse riske?
4. Mis alustel saadetisi kontrolli valitakse?
5. Millised juhendid Teie töövaldkonna tegevust reguleerivad?
6. Kuidas teostatakse tollikontrolli postisaadetistele/kullersaadetistele?
7. Milliseid vahendeid kontrolli teostamiseks peamiselt kasutatakse?
8. Milline on kontrolli läbiviimise kord?
9. Kas kauba saaja kutsutakse kontrolli teostamise ajaks saadetise avamise juurde?
10. Mida tehakse saadetistega, milles leidub keelatud kaupa? Kas hävitatakse või saadetakse saatjale tagasi?
11. Kui palju toimetatakse kullersaadetisi/postisaadetisi Eestisse keskmiselt kuu aja jooksul?
12. Milliste transpordivahenditega saadetised saabuavad?
13. Kui palju saadetisi valitakse kuus kontrollimise objektiks?
14. Mitu rikkumist päevas keskmiselt avastatakse?
15. Milliseid kaupu saadetakse kasutades postiteenuseid/kullerteenuseid kõige enam?
16. Mis on peamised riigid, kust kaupu imporditakse?
17. Millist keelatud kaupa tuuakse Eestisse saadetises sisse kõige enam?
18. Mis on olnud huvitavamad leiud postisaadetistest/kullersaadetistest?
19. Millised on trendid hetkel salakauba osas ehk mida on hakatud Eestisse saadetistes üha enam tooma?

LISA 2. Eesti Posti näidiskiri

Lugupeetud postisaadetise saaja!

AS-i Eesti Post tolliterminali, Pallasti tänav 28 Tallinn, on Teie nimele saabunud postisaadetis, mida ei ole võimalik Teile enne vastava määratluse teostamist väljastada, kuna meie hinnangul **võivad saadetises olla ravimid**.

Saatja:

Riik:

Palume võtta ühendust Ravimiametiga ning teavitada neid oma saadetise sisust.

Olenevalt saadetisest määratleb Ravimiamet saadetud tooted ja/või annab asjakohasel juhul loa nende kättesaamiseks postist.

Ravimiameti kontaktandmed: Nooruse 1, 50411 Tartu

tel 7 37 41 43, faks 7 37 41 52, e-post: terje.parts@sam.ee või sam@sam.ee

*Ravimiamet otsustab, kas tegemist on ravimitega või mitte, andes kirjaliku **määratluse** (mõned toidulisandite nime all turustatavad tooted võivad kuuluda ravimite hulka).*

Interneti teel tellitud ravimid:

Kui Ravimiameti määratluse järgi on tegemist ravimitega, ei ole neid võimalik Teile kätte anda. Interneti teel tellitud ravimite kättetoimetamine on Eestis keelatud.

Eraisikult eraisikule saadetud ravimid:

Ravimite saatmist postiga, sealhulgas koguselisi piiranguid täpsustab sotsiaalministri 18.veebruari 2005 määruse nr 31 § 8 (RTL 2005, 23, 316; 105, 1604).

*Saadetises võib olla kuni 5 jaemüügipakendit; tablettide korral tähendab üks jaemüügipakend kuni 100 tabletti. Kui Teile saadeti pakendeid rohkem või pakendid ise on suuremad, tuleb Teil eelnevalt taotleda Ravimiametilt **luba**.*

Narkootiliste ja psühhotroopsete ravimite posti teel saatmine on keelatud.

Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete nimekiri on kehtestatud sotsiaalministri 18. mai 2005 määrusega nr 73 (RTL 2005, 57, 807). Täpsemat teavet saab Ravimiametist.

Palume Teil Ravimiameti kirjalik luba või määratlus edastada AS-ile Eesti Post,

et saaksime Teie saadetise Teie elukohajärgsesse postiasutusse väljastamiseks saata.

- faks: 605 3236;
- e-post: maakler@keskus.post.ee

Täiendava informatsiooni saamiseks palun võtke meiega ühendust tööpäevadel kella 8.30- st kuni 17.00-ni alljärgnevatel telefonidel:

- 605 3237 või 605 3258,

NB! Postisaadetise hoiuaeg on 30 kalendripäeva!

Lugupidamisega,

AS Eesti Post